

**Verslag dialoogtafel 4: Ondernemen in dorpen, door VVDB-bestuurslid Fatma Cosar
Met expert Nele Union, Dorpsraad Afrit 12 Hansbeke**

Ondersteunen van korte-keten-initiatieven

Een lokale ondernemer aan tafel vertelt. Hij is betrokken bij een burgerinitiatief waarbij inwoners van drie dorpen de krachten bundelen. Vanuit een coöperatie hebben zij samen een boerderij opgekocht waar nu verschillende activiteiten worden ontwikkeld zoals het planten van een boomgaard, het runnen van een hoevewinkeltje, voedselbos en dorpsuintjes. Het initiatief wil de korte keten versterken en lokale voedselproductie en -consumptie dichterbij de inwoners brengen.

Een belangrijk aandachtspunt is hier de samenwerking met de lokale besturen. Volgens de betrokken ondernemer blijkt het moeilijk om de gemeentebesturen rond de tafel te krijgen en een constructieve samenwerking op te bouwen. Nochtans kan zo'n nauwere samenwerking sterk bijdragen aan de verdere ontwikkeling en verankering van dit initiatief.

Verkrijgen van een horecaverunning

Een dorp dreigt tegen het einde van het jaar ook zijn laatste café te verliezen. Om de leefbaarheid en verbondenheid in het dorp te behouden, zoeken de bewoners naar alternatieve initiatieven. Zo organiseerden zij voor het eerst een 'zomerbar', die heel welkom bleek. Dankzij de samenwerking met de dorpsraden en de inzet van vrijwilligers konden zij dit initiatief succesvol realiseren.

Bij de organisatie van dergelijke activiteiten botsen de bewoners op verschillende praktische en administratieve uitdagingen, onder meer op het vlak van brandveiligheid, brandverzekering en horecaverunningen. Er blijkt duidelijk behoefte aan een vlotte en constructieve samenwerking met het lokaal bestuur. Door samen naar oplossingen te zoeken en de nodige vergunningen te faciliteren, kan de gemeente de bewoners ondersteunen in hun inspanningen om het dorp levendig en sociaal verbonden te houden.

Het belang van lokaal aankopen

Ondernemen in een klein dorp brengt specifieke uitdagingen met zich mee. Daarom is het belangrijk om bewoners (waaronder ook nieuwe bewoners) bewust te maken van de meerwaarde van lokale ondernemers en het belang van lokaal kopen.

De mensen aan de dialoogtafel opperden verschillende suggesties om de lokale economie te versterken. Zo kan men nieuwe inwoners actief informeren over het lokale ondernemersaanbod en hen bewust maken van de betekenis van lokale handelszaken voor het dorp. Daarbij kan de nadruk liggen op de voordelen van lokaal kopen, zoals persoonlijk contact en productverkoop op maat.

Ook de ondernemers zelf kunnen initiatieven nemen opdat de klanten zich gewaardeerd zouden voelen, en om de band met de dorpsbewoners te versterken. Mogelijke acties zijn het aanbieden van klantenvoordelen of kleine kortingen, het opzetten van een spaarkaart of klantenprogramma, het organiseren van lokale acties en evenementen, en het voorzien van een persoonlijke klantenservice. Daarnaast kunnen ondernemers samenwerken door gezamenlijke promoties, lokale cadeaubonnen of een gezamenlijke eindejaarsactie te organiseren.

Een sterke samenwerking tussen ondernemers, bewoners, dorpsraden en het lokaal bestuur kan deze initiatieven ondersteunen en het bewustzijn rond lokaal kopen vergroten.

Aansprakelijkheid van burgerinitiatieven die geen vzw zijn

Burgerinitiatieven die zonder formele structuur zoals een vzw activiteiten organiseren, hebben nood aan duidelijke informatie en ondersteuning rond aansprakelijkheid. Dit is vooral belangrijk wanneer bewoners evenementen organiseren om ontmoetingsmogelijkheden te creëren en de sociale verbondenheid in hun dorp te versterken. Vrijwilligers willen zich engageren voor hun gemeenschap, maar hebben vaak onvoldoende zicht op de juridische en financiële risico's die hiermee gepaard kunnen gaan. Voorbeelden hiervan:

- Organisatie van een zomerbar: Wanneer bewoners samen een zomerbar organiseren, kunnen vragen ontstaan over wie aansprakelijk is bij een ongeval, bijvoorbeeld wanneer een bezoeker valt en gewond raakt. Ook is het belangrijk om na te gaan welke verzekeringen nodig zijn en wie verantwoordelijk is voor de organisatie.
- Organisatie van een dorpsfeest: Wanneer vrijwilligers een dorpsfeest organiseren met eten en drankstanden, kan er schade ontstaan aan gehuurde materialen of aan de locatie. Zonder duidelijke afspraken en voldoende verzekeringsdekking is het niet altijd helder wie voor de kosten moet opdraaien.

Een goede samenwerking met de gemeente kan een belangrijke bijdrage leveren aan het aanpakken van deze problematiek. Door burgerinitiatieven actief te ondersteunen, duidelijke informatie te verstrekken over aansprakelijkheid en verzekeringen, en samen naar passende oplossingen te zoeken, kunnen de juridische en financiële risico's voor vrijwilligers worden beperkt. Zo krijgen bewoners meer zekerheid en vertrouwen om activiteiten te organiseren die de leefbaarheid en sociale verbondenheid in hun dorp versterken.

Nut van een bevraging bij de bewoners

Een bevraging helpt om het concept van de dorpswinkel af te stemmen op de lokale noden en om voldoende draagvlak te creëren bij de bewoners. Daarnaast kan ze inzicht geven in mogelijke samenwerkingen met het lokaal bestuur, ondernemers en in de bereidheid van vrijwilligers of inwoners om zich actief in te kunnen zetten.

Op basis van de resultaten kan een realistisch en duurzaam ondernemingsmodel worden uitgewerkt. Zo wordt de kans groter dat de dorpswinkel voldoende klanten aantrekt, tegemoetkomt aan de behoeften van de gemeenschap en op lange termijn financieel haalbaar blijft.